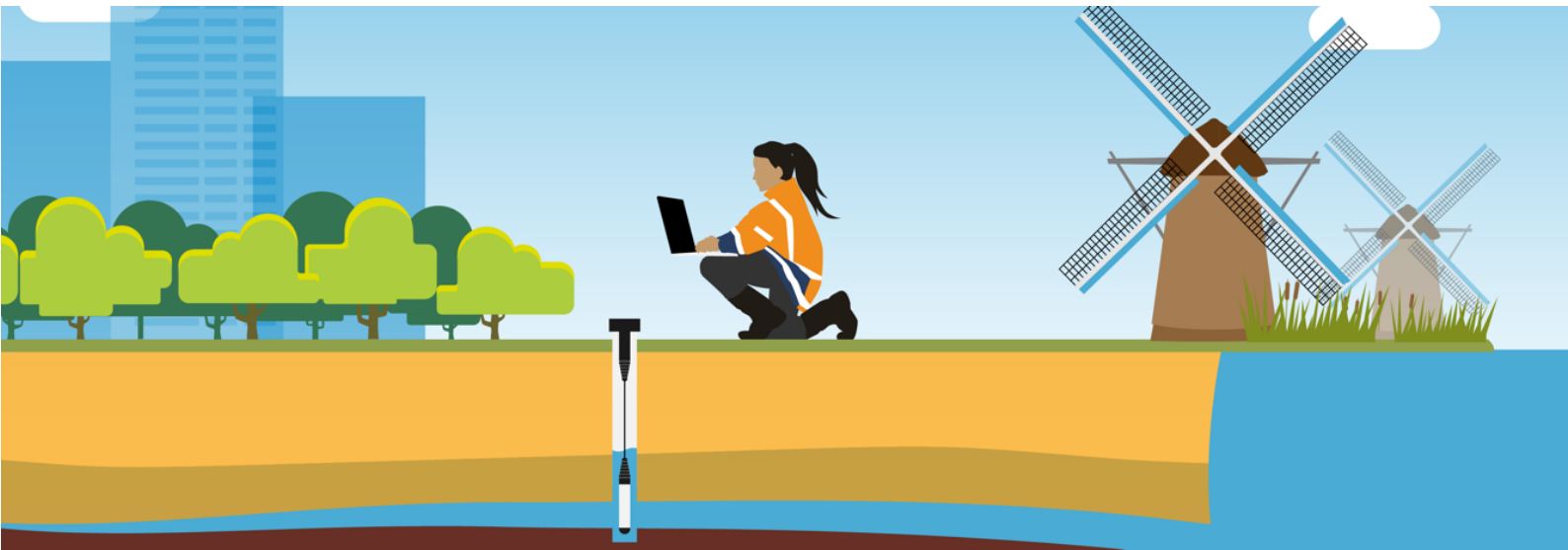

Actieplan Data Bij De Bron

Versie 2
31 januari 2022

Documentgeschiedenis

Versies

Versie	Datum	Omschrijving	Steller
1	21 januari 2022	Initieel actieplan	
2	28 januari 2022	Reviews op versie 1 verwerkt	

Uitgevoerde reviews

Versie	Datum	Review door	Organisatie	Verwerkt in
1	21 januari 2022		Ministerie van BZK	versie 2
1	21 januari 2022		Ministerie van BZK	versie 2
1	21 januari 2022		VNG Realisatie	versie 2
1	22 januari 2022		ICTU	versie 2
1	24 januari 2022		ICTU	versie 2
1	24 januari 2022		Kadaster	versie 2
1	21 januari 2022		Ministerie van BZK	versie 2
1	21 januari 2022		VNG Realisatie	versie 2
1	20 januari 2022		Geonovum	versie 2
1	24 januari 2022		VNG	versie 2
1	22 januari 2022		VNG Realisatie	versie 2
1	24 januari 2022		Ministerie van BZK	versie 2
1	23 januari 2022		Logius	versie 2
1	24 januari 2022		Logius	Versie 2

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	4
2. Probleembeschrijving	4
Onnodig kopiëren van data	4
Technische interoperabiliteit en samenwerking	5
Rijksbrede belangen en opschaling	5
3. Doelstelling	6
4. Positionering en relatie met andere initiatieven	6
5. Relatie met actielijnen Open op Orde	8
6. Governance	9
Aanpak	9
Projectorganisatie	9
Bestuurlijk/strategische borging	9
Verantwoording	10
7. Resultaten	10
Werkwijze	10
Resultaten per thema	11
Verbetering van technische interoperabiliteit	11
Verbeteren van samenwerking en kennisdeling rond technische interoperabiliteit	13
8. Planning en budget	15
9. Risico's	15
10. Appendix A: Haalbaarheidsonderzoek	17

1. Aanleiding

Als vervolg op de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is het generiek actieplan Open op Orde opgesteld. Dit plan geeft, samen met de kabinetsreactie, richting voor het verbeteren van informatiehuishouding binnen het Rijk. Een belangrijk aspect hierbij is dat onze informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar is en bewaard blijft. Hierdoor kunnen wij ons handelen voor, tijdens en na afloop van het maken van beleid en wetgeving altijd onderbouwd verantwoorden. Juiste en toegankelijke informatie is ook nodig voor de dagelijkse bedrijfsvoering van de overheid zelf.

Goede informatiehuishouding is een randvoorwaarde voor een goede informatievoorziening en een noodzakelijk element in onze democratische rechtsstaat. Zonder goede informatiehuishouding is een rechtmatige en doelmatige uitvoering van wettelijke taken niet goed denkbaar. En "last but not least", goede informatiehuishouding is nodig om diensten te leveren aan burgers en bedrijven.

2. Probleembeschrijving

Het probleem dat wij signaleren en waar we een oplossing voor aandragen middels het actieplan "Data bij de bron" is drieledig:

- Overkoepelend zien we dat er veel onnodige kopieën van dezelfde data bestaan binnen de overheid. Dit heeft veel negatieve consequenties, zowel voor de (rijks)overheid als voor de burgers en bedrijven.
- Er ontbreekt aan technische interoperabiliteit en samenwerking om dat probleem op te lossen op de op dit moment gangbare manier
- Er ontbreekt ook aan prikkels en initiatieven om lokale (deel)oplossingen in samenhang te brengen en rijksbreed op te schalen, met het oog op gezamenlijk, rijks- en overheidsbreed belang.

Naar onze mening kan het bovenliggende probleem het beste opgelost worden door een integrale aanpak van de drie aspecten tezamen, wat wij met de dit actieplan ook beogen. We lichten al deze aspecten hieronder nader toe.

Onnodig kopiëren van data

Informatie en data is binnen de overheid opgeslagen op verschillende plekken, in verschillende systemen en bij verschillende overheden en organisaties. Dit is onvermijdelijk in verband met de verschillende wettelijke taken die de diverse organisaties hebben, maar het heeft als consequentie dat informatie vaak uitgewisseld moet worden tussen de systemen en organisaties. In de huidige praktijk betekent dit helaas dat veel kopieën ontstaan van dezelfde data omdat organisatie X, data van organisatie Y lokaal opslaat voor gebruik in een eigen proces. Data wordt daarbij geconverteerd, aangepast, ingekort of op andere manieren geschikt gemaakt voor de organisatie die het gebruikt. Binnen organisaties gebeurt hetzelfde en wordt data vele malen gekopieerd voor de uitvoering van taken met afzonderlijke systemen. Om te zorgen dat de gekopieerde data actueel, volledig en juist blijft, worden voortdurend synchronisaties uitgevoerd. Met de bij de overheid gangbare toepassing van techniek is deze situatie het maximaal haalbare.

Dit brengt allerlei problemen met zich mee. Zo is het heel moeilijk om aan de burger te laten zien waar zijn data zich bevinden, in welke staat en welke gebruikers toegang hebben tot deze data (*gebrekkige transparantie*). Het is lastig om zeker te zijn dat de juiste data wordt gebruikt om een beslissing te maken (*controleerbaarheid en verantwoording van overheid is lastig*). Het is tevens moeilijk om real-time data te corrigeren en het kopiëren van data is potentieel foutgevoelig en duur. Ook het uitvoeren van de Archiefwet is lastig wanneer meerdere kopieën van data die onder de Archiefwet vallen in omloop zijn. Uiteraard betekent dit ook dat het totale volume aan data binnen de overheid veel groter is dan nodig en dus ook de inspanningen en kosten die nodig zijn om de data te onderhouden en te bewaren.

Technische interoperabiliteit en samenwerking

Een manier om het aanleggen van lokale kopieën van data tegen te gaan is om te werken volgens het principe “data bij de bron” (zie ook hieronder). Echter, een dergelijke aanpak maakt *interoperabiliteit*¹ van data-uitwisseling tussen systemen des te belangrijker. Dit vraagt om het rijks- en overheidsbreed vaststellen en hanteren van *standaarden en technieken voor data-uitwisseling*. Hanteren en toepassen van standaarden en technieken zal beter van de grond komen als het gebruik ervan wordt gefaciliteerd. Voor de mensen die de standaarden en technieken moeten toepassen, moeten we ervoor zorgen dat dat makkelijk gaat en op een manier die zij het prettigst vinden. Dit zijn de ontwikkelaars van software, werkzaam binnen de overheid of bij leveranciers van de overheid.

Net zoals we dat doen voor iedere andere gebruikersgroep van overheidssystemen moeten we aansluiten bij hun behoeftes en hun gebruikerservaring. Voor API's² (gestructureerde en gedocumenteerde koppelvlakken voor communicatie tussen applicaties) zijn de directe gebruikers de softwareontwikkelaars. De ervaring uit de IT-wereld de afgelopen jaren heeft geleerd dat je de meeste successen met API's bereikt als je het de softwareontwikkelaars die ze gebruiken zo eenvoudig mogelijk maakt. Het moet bijvoorbeeld voor softwareontwikkelaars makkelijk zijn om uit te vinden hoe ze een data-uitwisseling met een extern systeem kunnen opzetten, wat voor data ze krijgen, wat voor data zij moeten teruggeven, welke formaten worden gebruikt, wat de best practices zijn, hoe ze aan meer informatie kunnen komen en bij wie ze terecht kunnen als iets niet werkt zoals verwacht, wat de afspraken zijn rondom beschikbaarheid van data-uitwisseling, of er kosten verbonden zijn aan gebruik van de data, hoeveel data ze mogen bevragen, etc. En zoals gezegd, dit moet, net als bij iedere gebruikersgroep, aansluiten bij hun leefwereld waarbij bijv. “even snel een proeftuin kunnen opzetten en zelf uitproberen” de voorkeur geniet boven “lange tekstuele beschrijvingen”.

Rijksbrede belangen en opschaling

Voor een aantal van de bovengenoemde problemen bestaan al enkele deeloplossingen, zij het in de buitenwereld, zij het binnen de overheid (zie ook de paragraaf over relatie met andere initiatieven). Deze oplossingen bevinden zich in verschillende stadia van volwassenheid. Bovendien zijn ze vaak gericht op en eventueel getoetst aan een lokaal probleem. Er is weinig ruimte of incentive om een oplossing rijksbreed of overheidsbreed te toetsen, op te schalen en af te stemmen. Dit is echter onontbeerlijk, als het gaat om data-uitwisseling. Vergelijk het maar met het ontwikkelen van een standaard spoorwijdte voor treinen en trams. Aanvankelijk koos een treinmaatschappij bepaalde type treinen voor zichzelf die op een bepaalde spoorwijdte konden rijden. Dat werkte prima zolang de treinen maar binnen het gebiedje bleven rijden waar de treinmaatschappij opereerde. Maar landelijk en zeker ook internationaal, was er de behoefte dat de treinen overal konden rijden, en mensen en goederen transporteren. Landelijk en internationaal was er behoefte aan interoperabiliteit en standaardisatie.

Daarom is het nodig om al deze problemen op te pakken vanuit een rijksbreed programma dat de lokale initiatieven en kennis op dit gebied bij elkaar kan brengen, benutten en verder uitbreiden en opschalen tot een oplossing die werkbaar is voor iedereen, zowel binnen als buiten het Rijk. Immer, interoperabiliteitsoplossingen moeten ook over de bestuurslagen heen werken, bijvoorbeeld omdat de dienstverlening naar de burger daarom vraagt.

¹ Begrippenkader NORA: “Interoperabiliteit is het vermogen van organisaties (en hun processen en systemen) om effectief en efficiënt informatie te delen met hun omgeving”

² Een application programming interface (API)

3. Doelstelling

Dit actieplan heeft als doelstelling: het stimuleren van werken met data bij de bron en het verbeteren van (technische) interoperabiliteit tussen informatiesystemen door het realiseren van een aantal randvoorwaarden op gebied van data-uitwisseling, om daarmee hogere doelen als verantwoording, controleerbaarheid en transparantie te kunnen bereiken. Uiteindelijk draagt dit bij aan meer correcte en betere dienstverlening voor burgers en bedrijven in tal van uitvoeringsprocessen. Door toepassing van het Data bij de bron concept wordt het eenvoudiger om inzicht te geven in het gebruik van data door de overheid en kunnen correcties van de data makkelijker plaatsvinden. Daarnaast wordt de totale hoeveelheid data binnen de overheid teruggebracht.

De doelstelling wordt met dit actieplan gediend door resultaten op de volgende gebieden:

Verbetering van technische interoperabiliteit tussen overheden:

1. Uniformeren van connectiviteit
2. Standaardiseren van logging
3. Standaarden voor schaalbare API infrastructuur

Verbeteren van samenwerking en kennisdeling rond technische interoperabiliteit:

4. Versterken van samenwerking op gebied van softwareontwikkeling in relatie tot technische interoperabiliteit
5. Uniformeren en vereenvoudigen aansluitvoorwaarden zodat de adoptie sneller en gemakkelijker kan plaatsvinden

Hierbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking en synergiën op met de reeds lopende initiatieven en programma's op verschillende deelgebieden.

4. Positionering en relatie met andere initiatieven

Directie Digitale Samenleving werkt aan het signaleren en oplossen van de bovengenoemde problemen. Zo wordt in het Toekomstbeeld Stelsel van Basisregistraties een doorontwikkeling voorgesteld naar een federatief datastelsel dat recht doet aan het inherent versplinterde datalandschap binnen de overheid. Uitgangspunt daarbij is dat het probleem met een veelvoud van kopieën van dezelfde data wordt opgelost: het ontsluiten van data bij de bron wordt voortaan als de norm gesteld. In plaats van aanleggen van lokale kopieën van data uit andere systemen, worden voortaan die andere systemen real time bevraagd.

Een belangrijk element in het federatief datastelsel, zoals beschreven in [de Interbestuurlijke Datastrategie](#) en uitgewerkt in het Toekomstbeeld Stelsel van Basisregistraties³, is het laagdrempelig en gestandaardiseerd ontsluiten van gegevens in (basis)registraties. Dit actieplan werkt aan een aantal randvoorwaarden⁴, hulpmiddelen, technieken en standaarden die hiervoor nodig zijn. Het gaat hier doorgaans om zaken die zich "onder de motorkap" bevinden, de gegevensinfrastructuur. Met de resultaten uit het actieplan wordt het Rijk en de overheid als geheel in staat gesteld om - over organisatie- en sectorgrenzen heen - makkelijker data beschikbaar te stellen. Hiermee wordt de dienstverlening van de overheid aan

³ In december 2021 heeft het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) ingestemd met de ontwikkelrichting in het toekomstbeeld als richtinggevend kader voor nadere gezamenlijke uitwerking

⁴ Belangrijke randvoorwaarde voor het laagdrempelig ontsluiten van gegevens in (basis)registraties is de semantiek. Hier zijn bestaande initiatieven voor zoals [DiS Geo](#) en de [stelselcatalogus](#). Dit actieplan gaat expliciet niet over semantiek maar we bewaken wel de samenhang met relevante initiatieven.

burgers en bedrijven verbeterd en kan sneller in ingespeeld worden op maatschappelijke opgaven.

Een federatief datastelsel draagt ook bij aan het invulling geven aan de [Europese datastrategie](#) en het aansluiten op de [dataruimten](#) die de EU inricht.

Overheden hebben baat bij een investering in fundamentele vernieuwing van afspraken, standaarden en voorzieningen die op dit moment blokkeren dat daadwerkelijk wordt gewerkt volgens het 'Data bij de Bron' principe. Dat is ook een van de conclusies van het door BZK gesubsidieerde programma "Haal Centraal", waarin gemeenten en uitvoeringsorganisaties werken aan het gestandaardiseerd realtime bevragen van gegevens uit basisregistraties bij de bron.

De in de informatiesamenleving meest gebruikelijke manier om tussen verschillende systemen data uit te wisselen is op basis van de API-technologie. De overheid loopt momenteel nog achter in de adoptie van deze technologie. Dit is een obstakel dat weggenomen moet worden om te werken met data bij de bron. Dit doen we door het toepassen van API's in de publieke sector te stimuleren. In het actieplan wordt daarom onder andere voortgebouwd op twee initiatieven die BZK al langer ondersteunt:

1. Kennisplatform API's ontwikkelt de [Nederlandse API strategie](#) en [bijbehorende API gerelateerde standaarden](#). We ondersteunen hen met dit Actieplan in het (door)ontwikkelen en uitvoeren van de API strategie en API standaarden (technische randvoorwaarden), maar ook in het maken van communicatie hulpmiddelen en organiseren van evenementen die de adoptie van API's en organisatorische samenwerking stimuleert bij verschillende doelgroepen (bestuurders, managers & ontwikkelaars). Het Kennisplatform API's wordt vormgegeven door experts vanuit vele overheidsorganisaties, en heeft als doel de kennis over API's te vergroten en de toepassing te standaardiseren.
2. [Developer.overheid.nl](#), een bestaand initiatief van BZK en de centrale vindplaats voor API's binnen de overheid, wordt verder uitgebouwd. Hierbij willen we functionaliteit toevoegen die de ontwikkelaar faciliteert in het toepassen van de API-technologie. We zullen ook aandacht schenken aan de positionering ten opzichte van (en mogelijke samenwerking met) andere relevante voorzieningen als data.overheid.nl en Publieke dienstverlening op de kaart (PDOK) in het geodomein.

Verder willen we werken aan het invullen van technische randvoorwaarden voor logging en auditing. Hiermee bedoelen we het proces van automatisch bijhouden wie bij welk systeem, welke gegevens heeft opgevraagd of gewijzigd. Dit inzicht in gegevensstromen biedt de mogelijkheid om snel verdachte patronen te signaleren en kan worden gebruikt om verantwoording af te leggen over onder meer privacy en informatieveiligheid. Tevens willen we dat de eisen die de AVG stelt, geconcretiseerd zijn toegepast op het niveau van logging en auditing. Hiermee hoeft niet iedere individuele overheidsorganisatie dit zelf uit te zoeken en zorgen we er ook voor dat er over individuele overheidsorganisaties heen meer grip komt op gegevensgebruik m.b.v. logging en auditing.

Ook willen we werken aan standaardisatie voor authenticatie en autorisatie bij data-uitwisseling via API's. Hiermee kunnen overheden bescherming bieden tegen ongeoorloofde verstrekking van of ongeoorloofde toegang tot gegevens. Deze oplossingen moeten maximaal geautomatiseerd ingezet kunnen worden omdat het aantal beschikbare API's sterk zal toenemen en de bijbehorende beheerlast van het leggen van koppelingen sterk zal toenemen indien we de huidige handmatige aansluitprocessen blijven hanteren.

Zowel logging als correcte authenticatie zijn essentieel om eenvoudig verantwoording af te kunnen leggen over het gebruik van data. Hierbij willen we kennis putten uit en aansluiten op ontwikkelingen rond Data bij de bron (Kennisplatform API's) en Regie op Gegevens (ICTU & BZK). Op deze thema's is reeds veel conceptueel denkwerk verricht, met dit actieplan is het de

bedoeling om hetgeen bedacht is toe te passen met alle betrokken organisaties en best practices waar mogelijk op te schalen (zie ook paragraaf 9). De onderwerpen worden inhoudelijk zodanig uitgewerkt dat zij passen in de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA).

Ook binnen de EU is API technologie een vaak gebruikte methode is gegevensuitwisseling tussen de lidstaten. Een voorbeeld hiervan is [EMREX](#), een oplossing waarmee binnen EU studenten hun informatie over eerder behaalde diploma's kunnen uitwisselen met opleidingsinstituten. Deze oplossing wordt in Nederland beheerd en ontwikkeld door DUO en is gebaseerd op API technologie. Deze aanpak is in lijn met de ideeën achter "European Digital Identity Wallet", een aangekondigde ontwikkeling op gebied van Europese digitale identiteit voor elke EU-burger.

Het actieplan wil zo veel mogelijk aansluiten bij deze ontwikkelingen, bijvoorbeeld door de ontwikkelde standaarden en technieken vrij van rechten te publiceren in het kader van de "Interoperable Europe Act" die nu in ontwikkeling is.

Tenslotte, activiteiten beschreven in dit plan hebben ook een directe relatie met andere projecten in het kader van Open op Orde. [PLOOI](#), een platform voor open overheidsinformatie dat op dit moment gebouwd wordt door Het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOPI, een onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) maakt zelf ook gebruik van API technologie. PLOOI kan dus profiteren van de technologische ontwikkelingen en standaarden die uit actieplan "Data bij de bron" voort zullen komen.

5. Relatie met actielijnen Open op Orde

Het actieplan "Data bij de bron" behelst activiteiten gericht op het vergroten van interoperabiliteit, gebruiksvriendelijkheid, uniformiteit, vereenvoudiging en standaardisatie van data-uitwisseling tussen de systemen van de Rijksoverheid en data-uitwisseling met systemen van samenwerkingspartners. Hiermee sluiten we heel goed aan bij de [actielijn 3 "Informatiesystemen"](#) van het [programma Open op Orde](#).

Wat dit actieplan uniek maakt is dat we niet alleen aandacht schenken aan de "achterkant" van onze informatiesystemen maar ook nadrukkelijk stil staan bij softwareontwikkelaars als een belangrijk doelgroep. We helpen en ontzorgen de ontwikkelaar door softwareontwikkeling en implementatie van data-uitwisseling simpeler te maken, middels het aanbieden van standaarden en kant-en-klare tools. We vergroten daarmee de gebruiksvriendelijkheid van de achterkant van informatiesystemen binnen het Rijk, ook voor de softwareontwikkelaars. Hierdoor maken we het voor hen makkelijker om te doen wat ze het liefst doen: goede, moderne systemen ontwikkelen voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. We vergroten dus de gebruiksvriendelijkheid van de achterkant van de informatiesystemen binnen het Rijk, ook voor de softwareontwikkelaars. Daarmee bevorderen we de adoptie en de snelheid waarmee het gedachtengoed wordt gerealiseerd.

Zoals hierboven beschreven, dit actieplan vult een aantal randvoorwaarden in voor het idee van ontsluiten van data bij de bron, in plaats van het aanleggen van lokale kopieën van data. Hiermee maken we de juiste en betrouwbare data beter toegankelijk en verminderen we het totale volume aan data binnen het Rijk. Daarnaast worden, door het toepassen van de technologie die wij hierbij voorstellen, bevragingen veel gericht gedaan en wordt het volume per datatransactie drastisch verlaagd. Dit alles draagt bij aan de doelstellingen van [actielijn 2 "Volume en aard van informatie"](#) van het [programma Open op Orde](#).

6. Governance

Aanpak

De activiteiten zullen in de vorm van een programma worden uitgevoerd met Agile als werkmethode (voor meer informatie over werkwijze zie 9.1) De afzonderlijke producten zullen worden geproduceerd door kleine subprojecten die ook sterk de samenwerking zullen opzoeken met diverse partijen die ervaring hebben binnen dat domein. De subprojecten zullen soms sequentieel worden uitgevoerd. Reden hiervoor is dat de subprojecten vaak beroep doen op dezelfde groep mensen en dezelfde soort expertise. Daarnaast houden we daarmee het project kleinschalig, voorspelbaar en makkelijker te besturen.

Projectorganisatie

De projectorganisatie zal ingericht worden volgens de volgende structuur:

Stuurgroep

- Opdrachtgever: hoofd van de afdeling Basisinfrastructuur & Dienstverlening van directie Digitale Samenleving. Door deze keuze van de opdrachtgever zorgen we ook voor een koppeling richting bijvoorbeeld programma's Regie op Gegevens en Verbetering Stelsel van Basisregistraties.
- Senior User: afhankelijk van de te ontwikkelen product zal deze rol vervuld worden door een mix van vertegenwoordiging vanuit beleid en de product owners van de projectresultaten
- Senior Supplier: Contactmanagers/vertegenwoordigers van de ingehuurde uitvoeringsorganisaties

Programmasturing

- Project/Programmamanager: er wordt een project/programmamanager aangetrokken voor de overall aansturing
- Projectondersteuning: een projectondersteuner/beleidsmedewerker wordt aangetrokken voor ondersteuning van het project en de projectmanager
- Projectleider: de daadwerkelijke totstandkoming van producten zal voor een deel uitgevoerd worden door ingehuurde uitvoeringsorganisaties. Die zullen een eigen projectleider hebben
- Projectteam: projectleiders zullen een team samenstellen. Afhankelijk van het product zal het hier gaan om een combinatie van de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie (bijv. ontwikkelaars) of medewerkers die de overheidsperspectief vertegenwoordigen (medewerkers van departementen, ZBO's, Forum voor Standaardisatie, etc.)

Afstemming en Quality Assurance

- Klankbordgroep: Er zal, per productlijn, een klankbordgroep gevormd worden met vertegenwoordigers van departementen, ZBO's en medeoverheden
- Kwaliteitsbewaking: kwaliteitsbewaking is een van de taken van de Product Owners. Hierbij zal de klankbordgroep ook een rol in spelen

Bestuurlijk/strategische borging

Via het [Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid \(OBDO\)](#) borgen we op strategisch niveau de samenhang met de andere relevante benoemde initiatieven. Ook zorgen we op die manier voor betrokkenheid en draagvlak en dat succesvolle resultaten via (bestuurlijke) afspraken breder toegepast worden.

Verantwoording

Verantwoording over de programma activiteiten zal via verschillende lijnen lopen. Binnen het programma zal er verantwoording afgelegd worden vanuit opdrachtnemers en uitvoerders, via projectleiders en de programmamanager, richting de stuurgroep.

Daarnaast zal het programma opgenomen worden in de rapportage binnen het portfolio van de directe Digitale Samenleving zodat op er op MT-niveau zicht is op alle lopende projecten.

Als laatste zal verantwoording worden afgelegd richting programma Open op Orde als financier van het actieplan "Data bij de bron". Programma Open op Orde rapporteert vervolgens middels Jaarrapportage Bedrijfsvoering richting de Tweede Kamer over informatiehuishouding van de Rijksoverheid.

Tevens zal jaarlijks aan het Programma Open op Orde een bijgestelde versie van het actieplan en budget worden ingediend. Dit maakt een betere controle op de uitgaven mogelijk en geeft de mogelijkheid om meer precies te zijn met planning, budget en uitgaven voor de resterende periode.

7. Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de voorgestelde werkwijze en beoogde resultaten. Alle resultaten zijn gericht op het bereiken van technische interoperabiliteit, door het beproeven van concepten, het standaardiseren van daarvoor geschikte technieken, het beschrijven van best practices en handreikingen en het faciliteren van de samenwerking tussen overheidsorganisaties op dit gebied.

Werkwijze

Vanuit Open op Orde wordt een jaarlijks budget toegekend aan het actieplan. De realisatie van de resultaten vindt vervolgens plaats onder sturing van BZK/afdeling Basisinfrastructuur & Dienstverlening. Vanuit nog te definiëren subprojecten worden steeds een of meerdere acties opgepakt en resultaten opgeleverd. Elk subproject wordt uitgevoerd door een gemengd projectteam dat samenwerking tussen meerdere organisaties beoogt, waarbij de rol van opdrachtnemer steeds door één organisatie wordt opgepakt om de verantwoording eenvoudig te houden. Dit betreft de organisaties die nu reeds samenwerken rond de in dit actieplan benoemde thema's, en daarop expertise hebben ontwikkeld waar de hele overheid van kan profiteren. Organisaties als Geonovum, ICTU, Logius, VNG, KvK, het Kadaster, Bureau Forum Standaardisatie zijn zeer actief binnen het Kennisplatform API's met een focus op technische uitdagingen. We zullen aan hen vragen dat zij delen van dit actieplan op zich nemen en aan de hand van concrete use cases uitvoeren. Het gedeelde belang van technische interoperabiliteit wordt door deze organisaties onderkend. Bijkomend aspect is dat uitvoering door overheidsorganisaties juist op deze thema's zeer gewenst is in verband met de benodigde kennisopbouw op dit gebied, wat minder effectief plaatsvindt wanneer acties door de markt worden uitgevoerd. Met het gezamenlijk opbouwen van kennis sluiten we aan bij de aanbeveling uit de Interbestuurlijke Datastrategie om kennis op dit onderwerp te bundelen. Opbouw van kennis rond API's en alle implementatievraagstukken eromheen is belangrijk om in later stadium een volwassen opdrachtgever te kunnen zijn op dit gebied.

Werkwijze zal per resultaat verschillen maar overall verwachten we dat de aandacht in de loop van tijd verschuift van onderzoek en ontwikkeling van standaarden en technieken, naar begeleiding en ondersteuning bij implementatie ervan.

Resultaten per thema

Het actieplan behelst twee thema's:

1. Verbetering van technische interoperabiliteit
2. Verbeteren van samenwerking en kennisdeling rond technische interoperabiliteit

Waar de acties en resultaten van het eerste thema gericht zijn op het concreet opleveren van tastbare technieken waarmee bewezen wordt dat zaken conceptueel werken, zijn de activiteiten in het tweede thema gericht op het optimaliseren van de samenwerking rond deze thema's. In de praktijk wordt momenteel nauwelijks samengewerkt op technisch operationeel niveau, terwijl juist daar veel winst valt te behalen. Niet alleen is het inefficiënt als overal hetzelfde wiel moet worden uitgevonden, het is bovendien ineffectief wanneer de verschillende organisaties met oplossingen komen die niet interoperabel zijn. Vandaar expliciete aandacht voor zowel het oplossen van technische puzzels, als het verbeteren van de samenwerking.

Verbetering van technische interoperabiliteit

1. **Uniformeren van connectiviteit** inclusief identificatie, authenticatie en autorisatie voor datagebruik bij gebruik van API's, op zodanige wijze dat niet alleen de connecties zelf aan een standaard gaan voldoen maar ook de wijze waarop connecties en autorisaties tot stand komen. Dit betreft Research & Development, zowel het uitdenken als in de praktijk testen van voor de overheid nieuwe technieken die vereist zijn om enerzijds de hoge benodigde performance te halen en anderzijds te voorkomen dat de beheerlast toeneemt met het toenemen van het aantal koppelingen.

De uitdagingen zijn daarbij onder andere:

1. Wanneer 'Data bij de bron' wordt toegepast, is het essentieel dat de connecties zodanig worden opgezet dat deze een zeer hoge performance halen (antwoord in milliseconden in plaats van in seconden), 'high available' zijn (altijd beschikbaar).
2. De veelheid aan koppelingen leidt tot een nog grotere administratieve en technische beheerlast tenzij we standaarden definiëren waarmee precies deze punten worden vereenvoudigd.
3. Met de huidige bekende technieken is het niet goed mogelijk om multi-level autorisatie (verschillende organisaties nemen daarbij verschillende delen van de autorisatie voor hun rekening) toe te passen. Dit is nodig om de juridisch gewenste scheiding van verantwoordelijkheden (volgend uit de AVG) ook technisch te kunnen toepassen.
4. Delegatie van rechten (bijvoorbeeld een SaaS-leverancier die namens een bestuursorgaan databevragingen doet bij een ander bestuursorgaan), is niet opgelost met de huidige technieken zoals we die kennen binnen Digikoppeling⁵. Hier liggen interessante voorstellen op basis van delegatie met behulp van het PKI-overheid-stelsel.
5. Logging van transacties moet worden gestandaardiseerd zodat audits over een gehele keten mogelijk worden. Hier zijn standaarden voor in ontwikkeling, technische beproeving met meerdere organisaties is wenselijk om te kunnen verbeteren en uiteindelijk standaardiseren (zie actie "Standaardiseren van logging").
6. Wanneer niet op korte termijn standaarden beschikbaar komen zal iedere organisatie zelf een eigen wiel uitvinden, waardoor interoperabiliteit lastiger wordt. Hoe sneller we op technisch niveau interoperabiliteit bereiken, hoe productiever de transitie naar API's zal verlopen.

Acties:

- a. In breder verband toepassen en beproeven van de hiervoor ontwikkelde technieken en standaarden zoals het [NLX-stelsel](#), een initiatief van VNG om de Digikoppeling standaard toe te passen op API-connectiviteit.

⁵ Digikoppeling is een set van standaarden, die logistieke afspraken bevat voor elektronisch berichtenverkeer tussen (overheids)organisaties.

- b. Technische experimenten rond het toepassen van Identity & Access Management (IAM) op herhaalbare en breed toepasbare manier, gericht op standaardisatie. Het gaat daarbij niet om het bedenken van IAM-technieken, maar om het op standaard wijze kunnen toepassen ervan met het oog op databevragingen over organisatiegrenzen heen.

Resultaten:

- a. Rapportages met bevindingen en lessen die elders toegepast kunnen worden
- b. Bij gebleken succes, de technieken beschrijven en publiceren als afspraken, standaarden en handreikingen.
- c. Bij gebleken succes, verdere standaardisatie via Forum Standaardisatie.

2. **Standaardisatie van logging.** Door toepassing van het uitgangspunt 'data bij de bron' wordt het mogelijk dat de overheid inzicht geeft aan zowel interne belanghebbenden (toezichthouders, verantwoordelijken) als externe belanghebbenden (burger, ondernemer en ketenpartners) over wat er met gegevens gebeurt. Hiermee worden belangrijke elementen van 'Regie op Gegevens' ingevuld. Een voorbeeld is de technische randvoorwaarde dat op een eenduidige, semantisch en technisch interoperabele manier gelogd wordt wat systemen die data verwerken doen. Het gaat hierbij zowel om logging van verwerkingen in het kader van de AVG als audit logging van transactieketens. Door standaardisatie vindt logging op zodanige wijze plaats dat inzicht in gebruik van data door samenwerkende partijen eenvoudig tot stand komt. Hiervoor is het nodig dat conceptueel werk van o.a. ICTU, VNG en Kadaster in de praktijk wordt beproefd en vervolmaakt. Met deze standaardisatie ontstaat de mogelijkheid de juridisch gewenste koppeling te maken tussen juridische overeenkomsten en technische data-uitwisseling op transactieniveau – van iedere datatransactie valt te achterhalen welke partijen zijn betrokken en wat de reden was voor de uitwisseling.

Acties:

- a. Ontwikkelen en/of aanwijzen van standaarden voor Verwerkingenlogging en Audit logging (binnen de overheid is een standaard voor Verwerkingenlogging reeds ontwikkeld maar nog niet toegepast, deze kan breder worden beproefd).
- b. Creëren van draagvlak door breed met relevante partijen in de publieke sector de samenwerking op te zoeken en de standaarden voordragen (mits aangetoond bruikbaar en voldoende draagvlak) voor vaststelling (bijvoorbeeld voor één van de lijsten van het forum standaardisatie).
- d. Gezamenlijke beproeving in de praktijk met de resultaten van het programma Regie op Gegevens (ICTU). Deze standaarden zijn in theorie goed bruikbaar om de voor Regie op Gegevens benodigde gegevens voor inzicht richting betrokkenen (inwoners, ondernemers) geautomatiseerd te verzamelen.
- e. Doen van proefimplementaties om standaarden in de praktijk te testen en de meerwaarde aan te tonen.
- f. Ontwikkelen van een standaard voor een register met mogelijke verwerkingen. Diverse standaarden veronderstellen een register waaruit men door juristen gevalideerde verwerkingen (volgens de AVG) kan selecteren en koppelen aan transacties, om zo via de logs specifieke verwerkingen te kunnen volgen. Een dergelijk register is echter in de praktijk nog niet gestandaardiseerd beschikbaar.

Resultaten:

- a. Overzicht van relevante standaarden.
- b. Indien succesvol, oplevering van vastgestelde, niet vrijblijvende standaarden met draagvlak in de publieke sector.
- c. Handreikingen en proefimplementaties hoe deze standaarden toe te passen.
- d. Indien succesvol, een vastgesteld en technisch toepasbaar register van verwerkingen. NB. Het vullen van een dergelijk register van verwerkingen is buiten scope van dit actieplan en zal naar verwachting door juristen per domein

worden opgepakt. Het gaat in dit actieplan om de semantische en technische uitwerking die momenteel blijft liggen. Het vullen is namelijk domein specifiek en daarmee een te grote activiteit om in scope te nemen.

3. **Standaarden voor schaalbare API infrastructuur.** Voor het aanbieden van API's zijn niet alleen standaarden nodig voor de uitwisseling maar ook best practices en hulpmiddelen voor het betrouwbaar, veilig en flexibel *technisch* aanbieden van API's. Op dit moment wordt bij veel overheden gewerkt aan het oplossen van dezelfde uitdagingen die aan de oppervlakte komen bij het overschakelen van meer traditionele infrastructuur naar automatisch schalende infrastructuur, die in de weg staan van het goed functioneren van het datalandschap. Dit betreft uiteenlopende uitdagingen die het meest effectief gezamenlijk opgepakt kunnen worden, zoals onder andere:

1. Wat is nodig om de DevOps methode met snelle iteraties goed in lijn te brengen met de binnen de overheid gangbare vormen van auditing (denk aan BIO, NOREA).
2. Hoe om te gaan met PKIoverheidcertificaten bij cloud infrastructuur, gelet op feit dat deze niet geautomatiseerd uitgerold kunnen worden.
3. Analyse en voorstellen volgend uit de BIO, zodat compliancy (deels) out-of-the-box wordt door het toepassen van standaarden.
4. Standaarden voor integratie van API infrastructuur met [SOC/SIEM](#)(digitale weerbaarheid).
5. Handreikingen voor eisen bij inkoop en verwerving: hoe bereiken we meer technische interoperabiliteit door ook leveranciers van SaaS deze standaarden te laten toepassen?

Acties:

- a. In beeld brengen van veel voorkomende technische uitdagingen bij het aanbieden van API's.
- b. In alle experimenten m.b.t. in dit document beschreven investeringen wordt deze standaard infrastructuur nader toegepast en beproefd.
- c. Kennis opbouwen over toepassen cloudtechnieken, opstellen handreikingen.
- d. Uitbreiden van tooling voor geautomatiseerd testen compliancy (aan bv. REST API Design Rules) zodat ontwikkelaars snel kunnen zien of hun API's voldoen aan standaarden.
- e. Onderzoek rond geautomatiseerde toepassing van PKIoverheid certificaten met behulp van bijv. [ACME protocol](#).

Resultaten:

- a. Rapport met bevindingen en lessen.
- b. Indien mogelijk herbruikbare (cloud agnostische) tooling waarmee, gegeven de use case van de Nederlandse overheid, het beheer van Cloud infrastructuur eenvoudiger wordt.
- c. Indien succesvol documentatie voor implementatie API's in infrastructuur.
- d. Indien succesvol geautomatiseerde (compliance) testen voor API's geïmplementeerd op een voor alle overheden toegankelijke plek.

Verbeteren van samenwerking en kennisdeling rond technische interoperabiliteit

4. **Versterken van samenwerking op gebied van softwareontwikkeling** (irt technische interoperabiliteit) tussen overheidspartijen onderling en tussen overheidspartijen en de maatschappij. Dit behelst onder andere de volgende acties:

Acties:

- a. Uitbreiden en beheren [developer.overheid.nl](#) functionaliteit met features voor samenwerking en gezamenlijke experimenten.
- b. Afstemmen en maken van geautomatiseerde API testen voor afgesproken standaarden

- c. Ondersteunen [kennisplatform API's](#) met als doel de doorontwikkeling en toepassing van de [Nederlandse API strategie](#).
- d. Ontwikkelen van communicatieproducten voor niet technische uitleg
- e. Versterken governance [developer.overheid.nl](#).
- f. Creëren van een redactieteam voor [developer.overheid.nl](#) met als taak het gebruik te vergroten door goede initiatieven extra aandacht te geven en partijen actief te benaderen hun API's te delen via dit portaal.
- g. Bredere toepassing van de resultaten uit 9.3 (bevorderen van technische interoperabiliteit) bevorderen door implementatieondersteuning aan te bieden in de vorm van advisering en kennisdeling. Daadwerkelijke implementatie van de standaarden en oplossingen bij afzonderlijke organisaties is buiten scope, dit is de eigen verantwoordelijkheid van organisaties.

Resultaten:

- a. Beheer van [developer.overheid.nl](#) en uitbreiding met faciliteiten t.b.v. van kennisuitwisseling rond de content (API en codevoorbeelden).
- b. Uitbreiding van de geautomatiseerde testen van API's e.g. testen op kwaliteit, voldoen aan standaarden, etc.
- c. Heldere API-strategie op bestuurlijk niveau, extensies op de API design rules met gedeelde best practices van overheden en een verfijning van het Architectuurdeel van de API strategie.
- d. Communicatieproducten voor diverse doelgroepen, met name bestuurders adviseurs en projectmanagers en een heldere positionering van initiatieven van data bij de bron (dit voorstel) t.o.v. bestaande initiatieven als [data.overheid.nl](#) en PDOK.
- e. Geformaliseerd eigenaarschap en opdrachtgeverschap en afhandeling van alle taken die voortkomen uit de compliancy-eisen die volgen uit eigenaarschap (bijv. Rapportage over BIO compliancy, toegankelijkheidseisen).
- f. Rapportages over verricht werk met metrieken over gebruik van portaal.
- g. Rapportage (ieder half jaar) over resultaten implementatie ondersteuning, dat wil zeggen bij welke organisaties zijn ondersteuners langs geweest en wat zijn de daar behaalde resultaten. Uit het implementatie ondersteuningswerk afgeleide en herbruikbare best practices en ondersteunde informatieproducten voor implementatie.

5. **Uniformeren en vereenvoudigen aansluitvoorwaarden**

Het succesvol gebruik van API's is niet alleen afhankelijk van puur technische randvoorwaarden, ook op organisatorisch niveau is er te winnen. Voor de afnemer is van belang om te weten welke zekerheden hij krijgt van de aanbieder. Hoe lang blijft een API in deze vorm beschikbaar, hoe hoog is de beschikbaarheid, hoe zwaar kan de API belast worden, wat is de status van hetgeen wordt uitgewisseld en wie is aansprakelijk als er iets niet klopt? Dit zijn allemaal zaken die in aansluitvoorwaarden of "service level agreements" geregeld kunnen worden. Wanneer op een API wordt aangesloten spelen ook vragen over financiering: Worden kosten die de aanbieder van een API maakt doorberekend aan de afnemer? Op basis waarvan vindt deze verrekening plaats? We willen een proces in gang zetten om aansluitingen te vereenvoudigen.

Acties:

- a. Een werkgroep starten met brede vertegenwoordiging van belanghebbenden uit de publieke sector en daarin de use cases rond aansluiten en aansluitvoorwaarden opstellen.
- b. PoCs houden waarin manieren om het aansluitproces zo veel als mogelijk te automatiseren worden uitgetest.

Resultaten:

- a. Rapport met lessen en aanbevelingen.
- b. Indien succesvol producten die overheden helpen in uniformeren en vereenvoudigen van aansluitvoorwaarden zoals handreikingen, best practices, voorbeeld aansluitvoorwaarden.

Het streven is uniformering en vereenvoudiging. Dit maakt het (her)gebruik van data en functionaliteit binnen de overheid eenvoudiger. Doordat beslissingsverantwoordelijken voor aansluitingen snel weten waar ze aan toe zijn kunnen connecties ook op organisatorisch niveau sneller worden gelegd.

8. Planning en budget

Voor projectplanning op hoofdlijnen zie bijlage "Bijlage 2. Planning en financiering - actieplan Data bij de bron.xlsx".

Ieder jaar wordt, in het ritme van de verantwoording over de uitvoering van Open op Orde, een bijgestelde versie van het actieplan en budget ingediend voor beoordeling bij de postbus regeringscommissaris. Dit maakt een betere controle op de uitgaven mogelijk en geeft de mogelijkheid om meer precies te zijn met budget en uitgaven voor het dan volgende jaar. Van alle activiteiten is de budgettering gebaseerd op een inschatting van de hoeveelheid werk en ervaring met de kosten gelet op de benodigde specialismen. In de plannen voor subprojecten zal dat meer precies worden uitgewerkt (p * q, personele capaciteit vs out-of-pocket etc.). Daarnaast is van belang dat de budgetten en planning in dit actieplan zoveel mogelijk in aanvulling zijn op werk dat reeds is verzet. Dit kan ertoe leiden dat op het oog omvangrijke trajecten een relatief laag budget nodig zullen hebben, terwijl andere trajecten relatief meer budget vereisen om tot de gewenste resultaten te komen.

9. Risico's

De volgende projectrisico's zijn geïdentificeerd:

1. Aantal projectactiviteiten overlapt elkaar qua benodigde kennis en resources. Hierdoor kan er een conflict ontstaan vanwege de schaarste van de resources.
Mitigerende maatregelen:
 - o Op zoek naar extra invulling voor de diverse expertrollen.
 - o Activiteiten waar nodig sequentieel plannen.
2. Beheer van de ontwikkelde technische standaarden op lange termijn is niet belegd
Mitigerende maatregelen:
 - o Forum Standaardisatie vroeg aanhaken voor advisering over beheer.
 - o Gebruik maken van (inzichten uit) Beheer- en OntwikkelModel voor Open Standaarden (BOMOS), evt. met hulp van Logius afd. Standaarden.
 - o Actief op zoek gaan naar organisaties die interesse hebben om de standaarden verder te ontwikkelen en te beheren in de toekomst.
 - o Ontwikkelde standaarden en werkwijzen beleidsmatig verankeren via bestuurlijke gremia (bijv. OBDO) of beleidsmatige kaders.
3. De juiste expertise met name op het gebied van softwareontwikkeling voor developer.overheid.nl kan niet gevonden worden vanwege krapte op de markt.
Mitigerende maatregelen:
 - o Vraag tijdig en breed uitzetten.
 - o Expliciet onderzoeken of developers van andere overheidsorganen een bijdrage kunnen leveren
4. Uitzetten van externe opdrachten via UBR kost veel tijd vanwege te hoge werkdruk bij UBR
Mitigerende maatregelen:
 - o Opdrachten uitzetten bij (samenwerkingen van) partijen binnen de overheid.
5. Complexiteit van de (onderling samenhangende) onderwerpen wordt te hoog

Mitigerende maatregelen:

- Door de subprojecten uit te voeren volgens agile methode worden kleinere, minder complexe brokken resultaat opgeleverd die ieder op zich ook waardevol zijn.
- Praktische toepasbaarheid blijven toetsen bij gebruikers (reviews)

6. Te veel overleggen en te weinig actie

Mitigerende maatregelen:

- Projectleider kiezen met veel executieve vaardigheden
- Nadruk leggen op deelname van praktijkgerichte mensen.
- Nadruk leggen op "show, don't tell".

7. Implementatie van de ontwikkelde standaarden en technieken vindt onvoldoende plaats waardoor binnen het Rijk alsnog problemen op gebied van interoperabiliteit blijven bestaan.

Implementatie van de standaarden is primair een verantwoordelijkheid van de organisaties zelf. Vanwege de investeringen die hiervoor binnen een organisatie nodig zijn in termen van tijd, geld en inzet, zal de implementatie bij iedere organisatie een ander tijdverloop kennen. Echter, vanuit het programma gaan we in de loop van de tijd ons aandacht verleggen naar implementatieondersteuning bijvoorbeeld door advisering en door informatieproducten zoals handreikingen. Daarnaast kunnen we op termijn kijken naar inzet van meer dwingende beleidsinstrumenten.

10. Appendix A: Haalbaarheidsonderzoek

Om de haalbaarheid van ons actieplan te toetsen hebben we een haalbaarheidsonderzoek gedaan. Gezien de fase waar we ons in bevinden leek een peer-review een voor de hand liggende vorm daarvoor.

We hebben daarvoor een breed reviewboard ingericht met vertegenwoordigers van zowel beleid als uitvoering, niet alleen binnen het Rijk maar ook daarbuiten. Daarmee dekken we een breed ervaringsgebied af, van techniek tot beleidskaders en opdrachtgeverschap. Aan de vertegenwoordigers is gevraagd om, ieder vanuit eigen ervaring, een inschatting te maken van de haalbaarheid, eventuele risico's of kritieke succesfactoren te benoemen en om tips te geven die haalbaarheid van dit traject vergroten.

Het actieplan wordt als goed haalbaar beschouwd. Een belangrijk reden die hiervoor wordt gegeven is dat de ideeën uit het plan aansluiten bij zowel beleidsmatige doelen als huidige trajecten en activiteiten binnen (Rijks)overheid. Tevens zijn de voorgestelde activiteiten in lijn met de huidige technologische trends in de buitenwereld.

Uit het haalbaarheidsonderzoek komen ook enkele aandachtspunten naar voren. Zo zien we dat we bij verdere uitvoering van het plan blijvend waakzaam moeten zijn als het komt op zaken als stimuleren van adoptie/implementatie, de opzet, sturing en kwaliteitsbewaking van de uit het actieplan voortkomende deelprojecten en de aansluiting op de bestaande initiatieven en governance structuren.

Hieronder wordt de input weergegeven die opgehaald is.

Naam reviewer	Organisatie	Review t.a.v. haalbaarheid
	ICTU	<p>a. de haalbaarheid van de te maken afspraken / standaarden kun je redelijk onderbouwen doordat wat we hier aan het doen zijn feitelijk voor verschillende onderdelen al wordt toegepast door de BIG-Tech.</p> <p>b. Voor een aantal andere zaken (een bruikbare logging van gegevensgebruik over organisatiegrenzen heen) is dat minder het geval maar gezien de wenselijkheid wil je dus juist zicht op hoe ver je met elkaar kan komen. M.a.w. je gaat het meest haalbare doel proberen te ontdekken en verzilveren.</p> <p>c. Een onzekere factor is de mate van adoptie door de overheden / hoever we voor de troepen uitwerken / zijn ze er al aan toe. Het stimuleren van gebruik en implementatieondersteuning geeft daar zicht op.</p>
	BZK	<ul style="list-style-type: none"> - Ik heb vooral een beeld bij de bestuurlijke haalbaarheid en veel minder bij de technische. - De beweging naar data halen bij de bron is breed bekend en wordt ook breed gedragen, in ieder geval door de partijen die betrokken zijn bij het stelsel van basisregistraties en het federatief datastelsel. In zowel de Interbestuurlijke Datastrategie als het toekomstbeeld van het stelsel van basisregistraties wordt het halen van data bij de bron als basisvoorwaarde gezien voor de realisatie van een federatief datastelsel. - Het realiseren van API's voor het bevragen van gegevens uit basisregistraties neemt toe, hoewel de mate van standaardisatie beperkt is én het gebruik door afnemers niet vanzelf gaat (programma Haal Centraal). - De implementatie van het werken met API's vraagt om technische en procesmatige aanpassingen in de uitvoering. Gemeenten en uitvoeringsorganisaties moeten aanzienlijke (transitie)kosten maken om dit soort nieuwe oplossingen in hun infrastructuur in te bedden en als die niet zijn gedekt, blijft al het moois op de plank liggen en is het verspilling van overheidsgeld. Stimuleren en begeleiden van de ontwikkeling is dus nodig. Die stimulering hoeft niet vanuit dit actieplan zelf te gebeuren, maar de betrokken partijen binnen en buiten het Rijk moeten zich wel bewust zijn dat de transitie niet vanzelf tot stand komt en daar energie op zetten.
	BZK	<ul style="list-style-type: none"> - de doelen en beoogde resultaten van het actieplan zijn een nadere uitwerking en in lijn met enkele recent vastgestelde richtinggevende documenten: de interbestuurlijke datastrategie, het toekomstbeeld voor het stelsel van basisregistraties (dat de ontwikkeling naar een federatief datastelsel schetst), de ingezette richting voor Regie op gegevens (dat expliciet in het coalitieakkoord genoemd staat), Common Ground. Draagvlak daarvoor is groot bij een brede groep partijen. - concretisering van deze richtinggevende documenten is dringend gewenst (niet in de laatste plaats door uitvoeringsorganisaties) en de in het actieplan gekozen insteek om dat te doen langs de lijn van afspraken en standaarden i.p.v. het bouwen van centrale voorzieningen is in lijn met hoe onze stakeholders daar naar kijken.

		<p>- als we de resultaten vanuit dit actieplan op een juiste manier weten te koppelen aan de uitwerking van de aanpalende initiatieven en ook terugleggen op dat bestuurlijke niveau (OBDO) dan borgen we draagvlak en opschaling. Doordat de aansturing bij BZK ligt is dat goed haalbaar.</p> <p>- inhoudelijk dragen deze activiteiten en resultaten bij (zijn randvoorwaardelijk) aan de door het kabinet geprioriteerde verbetering van de overheidsinformatiehuishouding en het werken aan het verbeteren van de uitvoering, verhogen van transparantie en het werken aan vertrouwen.</p> <p>Kortom: vanuit deze optiek is er momentum, draagvlak en schat ik de haalbaarheid van dit actieplan in als groot.</p> <p>Vanuit een meer technische bril kan ik de haalbaarheid lastiger inschatten. Ik zou me daar – net als bij de financiën – goed kijken naar de ervaringen die er in de afgelopen periode zijn opgedaan bij relevante trajecten (developer.overheid.nl, Haal Centraal, ervaringen uit de Investeringspostprojecten, etc.).</p>
	Logius	<p>Haalbaarheid Actieplan "Data bij de Bron" – Peer Review</p> <p><i>Het Actieplan richt zich op de volgende onderwerpen:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Uniformeren van connectiviteit 2 Standaardiseren van Logging 3 Standaarden voor schaalbare API infrastructuur 4 Versterken van samenwerking op gebied van technische interoperabiliteit 5 Uniformeren en vereenvoudigen aansluitvoorwaarden <p><i>Wat betreft punt 1,2,3 zijn de resultaten deels afhankelijk van het succes van het onderzoek en de experimenten die hierbij uitgevoerd worden. De beschreven aanpak en de voorwaardelijke formulering van de verwachte resultaten maken deze punten naar mijn mening haalbaar.</i></p> <p><i>Wat betreft punt 4 en 5 zijn de resultaten:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4 Versterken van samenwerking op gebied van softwareontwikkeling <p>Resultaten:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Beheer van developer.overheid.nl en uitbreiding met faciliteiten t.b.v. van kennisuitwisseling rond de content (API en codevoorbeelden) b. Uitbreiding van de geautomatiseerde testen van API's e.g. testen op kwaliteit, voldoen aan standaarden, etc. c. Heldere API-strategie op bestuurlijk niveau, extensies op de API design rules met gedeelde best practices van overheden en een verfijning van het Architectuurdeel van de API strategie

		<ul style="list-style-type: none"> d. Communicatieproducten voor diverse doelgroepen, met name bestuurders adviseurs en projectmanagers en een heldere positionering van initiatieven van data bij de bron (dit voorstel) t.o.v. bestaande initiatieven als data.overheid.nl en PDOK e. Geformaliseerd eigenaarschap en opdrachtgeverschap en afhandeling van alle taken die voortkomen uit de compliancy-eisen die volgen uit eigenaarschap (bijv. Rapportage over BIO compliancy, toegankelijkheidseisen) f. Rapportages over verricht werk met metriecken over gebruik van portaal <p>5. Uniformeren en vereenvoudigen aansluitvoorwaarden</p> <p>Resultaten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Rapport met lessen en aanbevelingen b) Indien succesvol producten die overheden helpen in uniformeren en vereenvoudigen van aansluitvoorwaarden zoals handreikingen, best practices, voorbeeld aansluitvoorwaarden <p><i>Wat betreft deze punten 4,5 verwacht ik dat met de gekozen aanpak deze resultaten een invulling kunnen krijgen die waarde toevoegt voor de digitale overheid.</i></p> <p><i>Het totale actieplan is hiermee naar mijn mening en in het licht van de achterliggende strategische doelen en de reeds in het actieplan genoemde risico's en maatregelen haalbaar;</i></p> <p><i>Een belangrijke succesfactor en aandachtspunt is de opzet, sturing en kwaliteitsbewaking van de uit het actieplan voortkomende deelprojecten.</i></p> <p><i>[Toelichting: Dit is een beoordeling van de haalbaarheid van het actieplan in de vorm van een individuele/persoonlijke peer-review zoals gevraagd door de auteur van het actieplan. Dit is niet het resultaat van een formeel haalbaarheidsonderzoek door Logius als organisatie.]</i></p>
	VNG	<p>Haalbaarheid qua techniek is denk ik het probleem niet, dat zit 'm meer in de relatie met soortgelijke trajecten, overlap en omissies, de juiste aandacht en passend binnen de huidige governance. In het stuk over positionering wordt hier al wel naar gerefereerd, om de doelen uiteindelijk te halen (en het budget te verkrijgen) zal duidelijk het <i>unique selling point</i> moeten worden beschreven en waarom dit traject onmisbaar is voor alle andere ontwikkelingen zoals de IBDS, toekomstbeeld BR etc.</p>